

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep.
0030 Oslo

Eidsberg, 31.01.2016

Innspill til meldingen om jordbrukspolitikken fra Norges Bygdeungdomslag

For Norges Bygdeungdomslag er rekruttering et svært viktig område når ny næringspolitisk melding skal skrives. Uten rekruttering vil næringa få store utfordringer med å øke dagens matproduksjon, og konkurransekraften vil svekkes. Vi mener at den største utfordringen landbruket har i dag er inntektsnivået. Det er særdeles krevende å rekruttere til ei næring med gjennomsnittsinntekt 200.000 kroner under snittinntekten for øvrige arbeidstakere.

For at det i det hele tatt skal være interessant å produsere mat, er det nødvendig at noen vil ta imot det vi produserer og at vi har en markedsregulator. Vi er også avhengig av et importvern som gjør de norske varene konkurransedyktige.

Inntektsmuligheter og rekruttering henger tett sammen. Norges Bygdeungdomslag mener at de største utfordringene for unge bønder i dag er knyttet til selve oppstarten og det store kapitalbehovet som kreves. Foruten investeringer i gårdsbruk, maskiner og dyr, er det også en rekke utgifter til driftsmidler (eksempelvis såvarer, gjødsel og kraftfor). I takt med at driftsenhetene blir stadig større settes det større krav til kapital og likviditet. Dette kombinert med at det i noen produksjoner kan ta lang tid før inntektene kommer, gir unge bønder store utfordringer med likviditeten.

Følgende tre tiltak mener vi at vil gjøre unges inngang til landbruket enklere:

1. Etableringstilskudd til nye, unge bønder under 30 år.

Mange utgifter kommer før inntekter, samtidig som unge bønder ofte har liten mulighet til å bygge seg opp startkapital, kontra de som overtar i 40 år-alderen og har hatt tid til å tjene penger i annen jobb først. Vi ser at enhetene blir større og mer penger skal legges ut. Tilskuddet kan f.eks. være på 15 % av antatt omsetning, og forutsette et minimum antall års drift.

2. Innføre kompetansekrav i landbruket.

Hvorfor skal ikke landbruket kreve utdanning når de fleste andre yrker gjør det? Det er på tide å løfte yrket opp på lik linje som fagbrev. NBU tror det kan heve statusen til yrket, samtidig som vi mener at norsk mat vil få et bedre omdømme. Det er også grunn til å tro at utdanning vil øke kvaliteten i arbeidet som gjøres. Kompetansekravet bør være minimum agronomutdanning, der også landbruksfaglig høyere utdanning bør være gjeldende.

3. Forutsigbarhet.

Vi trenger rammebetingelser og en politikk uten plutselige og stadige endringer. Tollvernet må opprettholdes og økes for å sikre rekruttering og langsiktighet innen norsk landbruk.

Kort oppsummert mener vi at rekruttering bør være en sentral del ved utarbeidelse av ny næringspolitisk melding. Det må gjøres tiltak som er tilpasset den utviklingen landbruket er i, og da særlig knyttet til stadig økte driftsenheter og det økte behovet for kapital og likviditet for de som skal inn i næringa.

Mvh
Gunn Jorunn Sørum
Styreleder

Ragnhild Duserud
Bygdepolitisk nestleder